

Forebygging og avdekke vold og seksuelle overgrep

Rutinen skal bidra til å forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn i barnehagen, samt sikre at eventuelle overgrep mot barn i barnehagen blir avdekket så raskt som mulig.

NERDRUMSHAGEN BARNEHAGE

Forebygging og avdekke vold og seksuelle overgrep

Rutinen skal bidra til å forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn i barnehagen, samt sikre at eventuelle overgrep mot barn i barnehagen blir avdekket så raskt som mulig.

Om forebygging av overgrep

Seksuelle overgrep mot barn i barnehagealder er dokumentert utført i alle typer relasjoner og forskjellige steder hvor barn ferdes. Barnehagen har et særlig ansvar for å beskytte barn, og avdekke overgrep. Dette kan gjelde både overgrep i hjemmet, men også overgrep utført av ansatte i barnehagen.

Det viktigste forebyggende arbeidet barnehagen kan gjøre, er å sikre kunnskap hos personalet og hos barna selv.

Tiltak i barnehagens fysiske miljø kan vurderes av hensyn til både barns sikkerhet og rett til privatliv, men også av hensyn til trygghet for den tilliten ansatte gis i barnehagen.

Alle ansatte har en plikt til å melde fra ved mistanke om overgrep eller ved kjennskap til overgrep. Mistanker og bekymring skal meldes til det lokale barnevernet. Konkret mistanke eller informasjon om hendelser skal meldes til politiet, jmf. Avvergingsplikten.

Se fagreferanser for mer informasjon om temaet.

De aller fleste seksuelle overgrep mot barn begås av en barnet kjenner godt. <https://www.reddbarna.no/jegerher/verktoy/fakta-om-overgrep?gclid=CPj0l7mp7dUCFRWBsgodAlQlprw>

Hvem er barna?

Seksuelle overgrep skjer mot barn i alle typer hjem og i alle kulturer, uavhengig av familiens sosioøkonomisk status.

En del barn kan være sårbare for å bli utsatt for overgrep fordi de har et stort behov for å bli sett og få tilbakemeldinger av voksne. Likevel er det mange barn som ikke fremstår som sårbare, men som blir utsatt for overgrep fordi overgriperen bruker mye energi og lang tid for å bearbeide barnet, gi positiv oppmerksomhet, gaver og omsorg – såkalt grooming.

Barn og unge utsettes også for overgrep gjennom internett eller mobil, og mulighetene til å ta i bruk personlig kommunikasjon med barn benyttes også fordi mange barn bruker de digitale enhetene og tjenestene uten voksne tilstede.

Ansvar

- Alle ansatte skal være oppmerksomme på barn som viser tegn eller gir signaler på at de utsettes for vold eller seksuelle overgrep / incest.
- Alle ansatte har et ansvar for å melde fra til barnevern og/eller politi gjennom avvergeplikten.
- Daglig leder har et ansvar for å ivareta sikkerheten og tryggheten til barn som går i barnehagen. Dette hensynet skal alltid gå foran ansatte og barnehagens omdømme. Daglig leder har også et arbeidsgiveransvar overfor ansatte som eventuelt blir mistenkt og/ eller siktet for overgrep mot barn.

Handling

- Barnehagen skal sørge for at det alltid innhentes godkjente politiattester for alle nyansatte. Dette gjelder også for vikarer som skal jobbe i barnehagen for en kort periode. Politiattesten skal innhentes og gjennomgås før vedkommende starter i jobb.
- Barnehagen har rutine for å innhente ny politiattest for ansatte i barnehagen ved behov
- Det innhentes referansesjekk i forbindelse med ansettelse og spesielt referanser ved arbeid med barn sjekkes nøye.
- Alle ansatte har kompetanse om overgrep mot barn, slik at de er i stand til å avdekke overgrep ved å fange opp signaler og tegn fra barn. Barnehagen har årlig gjennomgang av dette temaet i personalgruppen. Dette er nedfelt i barnehagens Årshjul.
- Barnehagen jobber jevnlig med holdningsskapende arbeid både med personalet og barna. Tema som grensesetting, eierskap til egen kropp og lignende gjennomgås. Det er viktig at barn vet hvor grensene går, og er i best mulig stand til å kunne si fra.
- Barnehagen har årlig opplæring av barnegrupper som heter; *Det er min kropp*. Når dette skal utføres er nedfelt i barnehagens Årshjul. (Nærmere beskrevet under *Direkte arbeid med barnegruppene*).
- Barnehagen har jevnlig Barnesamtaler ut fra Den dialogiske samtalemotoden (DCM). Pedagogiske ledere kurses. Link under Fagreferanser.
- Barnehagen har oversikt over hvilke fagpersoner i kommunen som jobber med dette temaet, som kan være en veileder og drøftingspartner for barnehagen ved mistanke og bekymring.
- Barnehagen har egne retningslinjer for fotografering av barn i og rundt barnehagen.
- Barnehagen har eget beredskapskort for håndtering av mistanke om overgrep.

Dokumentasjon

- Alle ansatte skal skriftlig dokumentere observasjoner som kan beskrive barns situasjon og/eller barnets egne utsagn.
- Pedagogiske ledere informerer daglig leder og/eller spesialpedagog.
- Spesialpedagog og daglig leder drøfter alle innkomne meldinger.

Foreldre/foresatte

- Ved mistanke om vold og/eller seksuelle overgrep informerer barnehagen ikke foreldre/foresatte. Barnevernet og /eller politiet tar kontakt med de. Dette for å sikre barnet og eventuelle hindre bevisforspill.
- SU involveres i utarbeiding av handlingsplanen.
- Alle foreldre/foresatte informeres årlig på foreldremøter om barnehagens forebyggende arbeid, meldeplikt, avvergingsplikt, samt handlingsplan.

Direkte arbeid med barnegruppene

3 åringene

Tema: Kroppen min, hva er det?

Samtale om grenser. Det som står en 3 åring nært, *noen dytta meg, noen tok fra meg lekene, du får ikke være med*

Bok/flanellograf: *Vondt i magen*, en fortelling om gode og vonde hemmeligheter

4 åringene

Tema: Kroppen min og barns rett til å bestemme selv

Samtale om grenser, gode og vonde hemmeligheter

Bok/flanellograf: *Har du en hemmelighet?* En fortelling om gode og vonde hemmeligheter

5 åringene

Tema: Kroppen min, barns rett til å bestemme selv, vold og overgrep

Samtale om kroppen min, gode og vonde berøringer, grenser, gode og vonde hemmeligheter.

Bok: *Blekkspruten*. En bildebok om overgrep mot barn

Interne referanser og Lovhenvisninger

- [Avvergingsplikten, straffeloven \(2005\) § 196](#)
- [Barnehageloven](#)
- [Opplæringsloven](#)
- [Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler § 14](#)
- [Lov om barnevernstjenesten](#)
- [Straffeloven](#)
- [Rundskriv Q-24/2005](#)

Fagreferanser

- [Seksuelle overgrep barn](#)
- [Mistanke om ansattes seksuelle overgrep mot barn](#)
- [Formidling av opplysninger og samarbeid der barn utsettes for vold i familien](#)
- [Den dialogiske samtalemetoden](#)

Vedlegg

- [Informasjon ulike typer omsorgssvikt](#)

Om rutinen

- HMS-område: [Barn og helse](#)
- Ny revidering innen: 22.05.2018